

DOZWOLIĆ (89) *vb pf*

Oba o jasne.

inf dozwolić (16). ◇ *fut 1 sg* dozwolę (1). ◇ *2 sg* dozwolisz (3). ◇ *3 sg* dozwoli (4). ◇ *1 pl* dozwolimy (3). ◇ *2 pl* dozwolicie (1). ◇ *3 pl* dozwolą (3). ◇ *praet 3 sg m* dozwolił (18). *f* dozwoliła (4). ◇ *1 pl m pers* dozwolili(s)my (2) *MetrKor*, *LibLeg*, jeste(s)my dozwolili (1) *MetrKor*. ◇ *3 pl m pers* dozwolili (5). ◇ *plusq 3 sg f* dozwoliła była (1). ◇ *imp 2 sg* dozwo(l)l (1). ◇ *con 1 sg m* bych dozwolił (1) *Mącz*. ◇ *3 sg m* by dozwolił (2). ◇ *1 pl m pers* by(s)my dozwolili (2) *MetrKor*. ◇ *2 pl m pers* byście dozwolili (2). ◇ *3 pl m pers* by dozwolili (3). ◇ *impers praet* dozwolono (8), dozwolono było (1). ◇ *con* by dozwolono (4). ◇ *part praet act* dozwoliwszy (3).

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVII (z Cn) – XVIII w.*

Udzielić pozwolenia, pozwolić, zezwolić, wyrazić na coś zgodę, przystać na co, nie sprzeciwić się czemuś, umożliwić coś; użyzyć, dać, obdarzyć czymś; dare facultatem a. veniam Mącz (89) : BielKron 300; Dare facultatem, Dozwolić. Mącz 114b, 91d; BudNT Act 21/40.

dozwolić czego [w tym: czego komu (22)] (26): MetrKor 26/62 [2 r.]; Alexander im [biskupom] wżytkiego dozwolił. HistAl C3; Leop Num 21/23; BielKron 42, 300, 459; Mącz 480a, 508a; GórnDworz T8v; RejRozpr Cud c2; RejZwierc 113v; PaprPan Yv; A tak Vrząd ná to wyfádzony/ obaczywży nakład ktory oni czynią/ á dozwoliwży im też słuźnego zylku [lucro, quod aeguum sit, permissio]/ niech y cenę vftáwi ModrzBaz 34, 5; SkarJedn 130, 185; SkarŻyw 271, 597; Myśliftwá w Cieplicách bylę w pogodę/ dozwolono. Oczko [42]; GórnRozm C4; SarnStat 131, 132, 829; Bo gdy Pan Bog po potopie ludziom mięfá dozwolił: zaráz rofkazał áby krwie bydlęcey nie iedli SkarKaz 315a; PudłDydo A3. Cf Ze zdaniem, »świebody dozwolić«, »dozwolić wwiązania«.

dozwolić komu (69): MetrKor 26/62 [2 r.]; OpecŻyw 26; ForCnR B3v; MetrKor 61/223 [2 r.]; LibLeg 10/96v; RejPs 17v; Alexander rzekł/ dopuść mi mowić fnimi/ á oná mu dozwoliłá. HistAl L8v, C3, L3v; Diar 55; GliczKsiąż B2v, C2v; Leop Num 21/23, Iudith 12/5, Esth 9/13; rzekła Ruth świekrze fwoiey/ poydę zbierać kłofia ná pole gdzye mi dozwolą. BielKron 53, 174v, 300, 449, 459; Si per te licet, Iefli mi dozwoliłz. Mącz 192d, 90a, 430d [2 r.], 480a, 508a; OrzQuin H4; GórnDworz S4v, T8v, Z7; RejPosRozpr c2; HistRzym 34; RejZwierc 113v; BielSpr 51; BudNT f7; PaprPan Yv; ModrzBaz 5, 34, 45v, 50v, 51, 118v; SkarJedn 130, 185, 240; y fkorog [Chrystus] záwołał/ á iemu oney śmiałości dozwolił/ [...] wyfkoczył złodki Piotr ná głębinę SkarŻyw 597, A5, 160, 211, 271 [2 r.], 388; StryjKron 6; NiemObr 153; OrzJan 110; WujNT 387, 483, Act 24/10; SarnStat 131, 132, 208, 606, 829, 1238; SkarKaz 315a; PudłDydo A3. Cf cum inf, Zwroty.

cum inf [w tym: komu (30)] (37): OpecŻyw 26; Ale iże Słowotworowi wżytcy mowićz dozwolili/ on tedy [...] iął tako rzecz prowadzić ForCnR B3v; dozwolilifmy iemu do Prethwicza iachacz MetrKor 61/223, 61/223; LibLeg 10/96v; ábowiem tobie idz dáley nie dozwolono HistAl L3v; Diar 40; GliczKsiąż B2v, C2v; Leop Iudith 12/5; BielKron 204, 449; OrzQuin H4; GórnDworz S4v, Z7; Mącz 90a; BielSpr 51; MycPrz I C4v; BudNT Act 21/39; ModrzBaz 45v, 50v, 118v; SkarŻyw 160, 271 [2 r.], 388; StryjKron 6; OrzJan 110; Wfzákże mu do ludu mowić dozwolił. WujNT 483, 387, Act 24/10; SarnStat 52, 606, 979, 1052, 1238; Po potopie gdy mięfo iefc dozwolił Pan Bog iáko mężoboyftwá zákazał. SkarŻyw 315 marg.

Ze zdaniem dopełnieniowym [komu] [w tym z zapowiednikiem: tego (6); aby (5), by (1), co (2), iż (2), żeby (2)] (12): *Diar* 55; Niechciał im on tego dozwolić [concedere noluit]/ by miał lud Ifraelki iść/ przez granice iego *Leop Num* 21/23; Zdali fie tak krolowi/ niechby dozwolono żydom [detur potestas Judeis]/ iż iako dziś vczynili w Sufan/ áby tak iefcze y iutro vczynili *Leop Esth* 9/13; *BielKron* 174v; Utricque data petendi quod velit potestate. Dozwoliwŷy obiema áby proŷili oczby yedno chcieli. *Mqcz* 430d, 508a; *GórnDworz* T8v; *RejZwierc* 113v; *SkarJedn* 130; *SkarŻyw* 271; *NiemObr* 153; *SarnStat* 208.

Fraza: »Pan (Bog) dozwoli(ł)« (2): Wierz mi że ten miŷtr [czart] vmie/ kiedy Pan dozwoli *RejWiz* 150; *MycPrz* I C4v.

Zwroty: »dozwolić ku apelowaniu« (1): Przetho według Práwá Cefárŷkiego dozwolono dziefyć dni ku Appellowániu *GroicPorz* bb.

»ŷwiebody dozwolić« (1): Dare vindicias, Swiebody dozwolić. *Mqcz* 86a.

praw. »dozwolić [komu] wwiázania« = *dozwolić dokonać aktu wprowadzenia kogoŷ w posiadanie* (1): IEŷli pozwány práwem zwyciężony dozwoli powodowi/ który práwem wygrał/ wwiázania: tedy Wożny po dániu w wiázania vczyni zeznánié z ízláchtá v ksiąg Grodzkich onégo powiátu *SarnStat* 829.

»[komu] dozwolić ziemię« (1): Także Wandali y Alani pewnego mieŷkania nie maiąc proŷili Conŷtantina wielkiego aby im iakie mieŷtce dał ku mieŷkaniu. Także im dozwolił ziemię Pannonią *MiechGlab* 37.

Szeregi: »dozwolić, (a) dopuŷcić« (3): Dabis hanc veniam mi frater ut nostros Graecis antepoŷnam. Dozwoliŷ á dopuŷciŷzmi tego miły brácie/ etc. *Mqcz* 480a; 193a, 430d.

»dozwolić a posprzyjać« [szyk 1 : 1] (2): proŷzily ŷha naŷz pokornymy prozbamy abyŷz my ym dworw naŷchego poŷprziely a dozwolyly *MetrKor* 26/62, 26/62.

»przeŷrzcé i dozwolić« (1) : nielza byŷo ináczey meŷzczyzŷnam/ iedno ízukáć thákowych drog/ [...] iákoby biaŷegłowy powŷciégliwie żyły: á przeŷrzcé im tego/ y nieiáko dozwolić/ żeby fie iuŷ do wŷzythkich inych rzeczy máło/ ábo nicz godziły: y záwdy czyniły opák/ niŷli przyŷtoi. *GórnDworz* T8v.

W przen (1) : A my bacząc to [...] iákochmy fie pokrzywili/ iŷcie by rozum s cnotą dozwolił moglibyŷmy fie pilnie ŷtáráć o to wyproŷtowanie ŷwoie *RejZwierc* 133.

Synonimy: dopuŷcić, doŷyczyć, posprzyjać.

Formacje pochodne cf ZWOLIĆ

Cf **DOZWOLENIE, DOZWOLONY**